

4

Vragenuur: Vragen Van Weyenberg

Vragen van het lid Van Weyenberg aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over **onvoldoende bescherming van persoonsgegevens door gemeenten**.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Voorzitter. Elke gemeente kan zien hoeveel geld u of ik de afgelopen jaren op onze bankrekening had staan. Zij kunnen kijken in de gegevens van de Belastingdienst en de gegevens van veel andere overheidsinstanties. Helaas gaan zij daar buitengewoon slordig mee om.

Natuurlijk is gegevensuitwisseling goed, want die zorgt ervoor dat je gegevens niet steeds opnieuw hoeft aan te leveren bij de gemeente. Bovendien kan op die manier fraude worden opgespoord. Maar als gemeenten inzicht hebben in zulke gevoelige en persoonlijke informatie, past ook dat zij daar zeer zorgvuldig mee omgaan. Helaas maken de gemeenten er een potje van.

Uit het rapport van de inspectie blijkt dat maar 4% van de gemeenten 100% scoort op de normen van de Inspectie SZW. Bijna de helft voldoet nog niet eens aan meer dan één van die normen; zij halen nul of slechts één van die normen. Dat leidt tot misstanden. Ik noem bijvoorbeeld het feit dat de informatiebeveiliging van deze gevoelige gegevens niet op orde is. Ook blijkt dat ambtenaren gegevens van bekende Nederlanders hebben opgezocht in maar liefst 18% van de gemeenten terwijl zij die informatie helemaal niet nodig hadden.

Dit is niet nieuw, want in 2011 was het ook al een bende. Toen is er allerlei actie in gang gezet, maar de voortgang blijft uit. De staatssecretaris reageert geschokt. Zij heeft gelukkig besloten om het College bescherming persoonsgegevens op deze zaak te wijzen, maar ook van haar verwacht ik veel meer actie.

Wanneer moeten gemeenten hun zaak nu eindelijk echt op orde hebben? Wat is de keiharde deadline zodat mensen erop kunnen vertrouwen dat die gevoelige gegevens over inkomen, arbeidsongeschiktheid of het geld dat je op de bank hebt staan, niet oneerlijk worden gebruikt? Heeft de staatssecretaris de VNG op het matje geroepen? Zo ja, wanneer zullen gemeenten dit via een eigen insteek oplossen? Zo nee, wil zij dan alsnog de VNG op zo kort mogelijke termijn op het ministerie ontbieden?

De gemeenteraden zouden naar mijn mening een veel sterkere rol kunnen spelen in het controleren van het college van burgemeester en wethouders. Is de staatssecretaris bereid colleges en gemeenteraden een scherpe brief te sturen waarin zij daartoe oproept? Wil zij daarin ook aangeven hoe een gemeente scoort, want dat helpt?

Staatssecretaris **Klijnsma**:

Laat ik maar meteen zeggen dat ik met de heer Van Weyenberg zeer van mening ben dat dit zo niet kan. Het is maatschappelijk niet acceptabel als persoonsgegevens op deze

manier bejegend worden, zeker niet door medeoverheden. Er is gevraagd wat ik tot nu toe heb gedaan. Ik heb het College bescherming persoonsgegevens ervan op de hoogte gebracht. Het College bescherming persoonsgegevens heeft ook mogelijkheden om te handhaven.

Een andere vraag was of ik de zaak met de VNG heb kortgesloten. Dat heb ik uiteraard gedaan. Ik heb met de VNG afgesproken om uiterlijk eind 2014 te voldoen aan de gestelde normen voor het gebruik van Suwinet, want daar spreken we over.

De laatste vraag van de heer Van Weyenberg gaat over de positie van de gemeenteraden. Net als de heer Van Weyenberg ben ik van mening dat gemeenten hier bij uitstek een enthousiaste rol hebben te vervullen. Het doet mij deugd dat de gemeenteraad van Medemblik nu reeds zeer kritische vragen aan het college heeft gesteld over het rapport van de Inspectie SZW.

Ik ben ook voornemens om de inspectie wederom te bezoeken om de thermometer erin te steken, zodat we begin 2015 precies weten hoe de situatie is. Dan wil ik ook bekijken of er aanvullende wettelijke maatregelen nodig zijn. Het is natuurlijk essentieel dat er bij de decentralisatie die wij voornemens zijn te gaan doen, ontzettend zorgvuldig met persoonsgegevens wordt omgegaan. Samen met die gemeenteraden wil ik bekijken hoe een college van B en W op een transparante manier jaarlijks verantwoording kan afleggen over de manier waarop met persoonsgegevens wordt omgegaan.

Bij de VNG heb ik echt bespeurd dat het bewustzijn over dit geheel zeer aan het toenemen is. Ik vind oprecht dat er nu iets moet gebeuren, want het kan niet zo zijn dat je al dit soort zaken met een simpele muisklik kunt bekijken.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoord. Zij heeft nog niet aangegeven of zij een brief aan al die gemeenteraden gaat sturen, waarin zij transparant maakt hoe die gemeente in het onderzoek van de inspectie heeft gescoord. Ik vind dat de staatssecretaris veel te veel tijd geeft aan de gemeenten. In 2011 was het al een zootje. Toen is er actie ondernomen, maar het is nog steeds een zootje. Gemeenten lijken het toch heel weinig serieus te nemen, de brieven van de VNG ten spijt.

Ik heb twee concrete vragen. Wil de staatssecretaris ervoor zorgen dat de gemeenten op 1 maart volgend jaar hun zaak op orde hebben, en dat de inspectie op 1 maart met een onderzoek begint, zodat we weten dat het op orde is voordat de decentralisaties per 1 januari 2015 van start gaan, waar de staatssecretaris al naar verwees? We moeten er nu gewoon bovenop zitten, zodat de zaak op 1 maart op orde is. Mijn tweede vraag is of de staatssecretaris bereid is om de Kamer een lijst te sturen van deze 80 gemeenten. Naming and shaming. Wie had het wel op orde en wie niet? Volgens mij is dat het enige dat werkt.

Staatssecretaris **Klijnsma**:

Ik verstuur binnenkort een verzamelbrief aan alle gemeenten, waarin ik er wederom aandacht voor vraag. De heer Van Weyenberg vraagt of hij er op basis van dat onderzoek inzicht in kan krijgen. We hebben natuurlijk niet alle

gemeenten tegen het licht gehouden, maar het is een steekproef van 80 gemeenten. Ik denk dat het niet veel zin heeft om die 80 over het voetlicht te brengen, maar ik ben wel voornemens om uiterlijk eind 2014 te vergen dat de gestelde normen voor het gebruik van Suwinet ook gehaald worden.

De heer **Van Weyenberg** (D66):

Ik vind dat jammer. Het feit dat we het van meer dan 300 gemeenten niet weten, vind ik al zorgelijk. Het feit dat de staatssecretaris weigert om die lijst van 80 gemeenten openbaar te maken, vind ik zorgelijk. Ik vraag hierover zo meteen nog een debat aan, omdat ik moties wil indienen. Ik wil dat deze informatie op tafel komt. Ik wil dat de staatssecretaris een aparte brief gaat sturen, waarin zij tegen alle gemeenteraden zegt: let op uw zaak, ga het college op de huid zitten.

Staatssecretaris **Klijnsma**:

Die aparte brief wil ik volgaarne schrijven. In een verzamelbrief kun je natuurlijk heel stevig in een aparte context neerzetten waar het over gaat. Ik doe dat vaker. Ik zal me nog even beraden op het openbaar maken van het inspectierapport over deze 80 gemeenten.

Mevrouw **Oosenbrug** (PvdA):

Het CPB heeft al op 29 oktober jongstleden een brief gestuurd en daarin zijn zorgen uitgesproken. Ik snap dus dat het CPB daar al mee bezig is. Het probleem is dat het veel verder gaat: ambtenaren zijn op dit moment gewoon aan het datagraaien; daar komt het een beetje op neer. De politie heeft dit probleem voorheen ook gehad. Ze kent inmiddels ontslag op staande voet als sanctie. Hoe gaat het kabinet ervoor zorgen dat ook deze ambtenaren leren om op een goede manier om te gaan met persoonsgegevens?

Staatssecretaris **Klijnsma**:

Ik ben heel blij met deze vraag. Ik vind dat wij gemeenteraden en colleges een spiegel moeten geven, opdat hun medewerkers drommels goed weten dat je niet op die manier met dit soort gegevens omgaat. Ik vind het prima dat ook de Tweede Kamer der Staten-Generaal de gemeenteraden voorhoudt dat ze er bij de persoonsgegevens bovenop dienen te zitten. Dit zijn namelijk medeoverheden. Ik zal het in mijn brief stevig onderstrepen.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks):

Het is voor GroenLinks niet voldoende dat de staatssecretaris zich gaat beraden op het openbaar maken van dit inspectierapport. Dat rapport kan zij gewoon openbaar maken.

Ik heb een vraag over de datum waarop alles op orde moet zijn. De staatssecretaris zei eind 2014, maar enkele maanden daarna, op 1 januari 2015, moeten al die decentralisaties in werking zijn getreden. Als dan nog niet alles op orde is en als op 1 januari 2015 al die extra taken naar de gemeenten komen, krijgen we een groot probleem. Ik vraag de staatssecretaris of het mogelijk is om gemeenten er eerder toe te brengen om alles op orde te hebben. Ik denk zelf bijvoorbeeld aan vóór de zomer.

Staatssecretaris **Klijnsma**:

Ik ben zeer voornemens om in die aparte brief te beklemtonen dat het hoe eerder, hoe beter is. Ik zal dus proberen om samen met de VNG een tijdpad uit te stippelen, om precies inzichtelijk te maken welke acties noodzakelijk zijn. Dit betekent dat gemeenteraden aan hun colleges moeten vragen om die transparantie te bieden, om inzicht te bieden in welke stappen de colleges zetten om het inzichtelijk maken van persoonsgegevens goed te borgen. Ik neem dit dus ook mee in die brief.